Ronahî
Şopdara Rastiyê ye
Rojnameya siyasî, civakî û çandî Jimar :1090 13-Tebax- 2023 www.ronahi.net/ku/

Navnîşan
www.ronahi.net/ku/ nameronahi@gmail.com ☎ 423165

Dîroka Minareyan

Minare ji avahiyên mîna bircê re ku di mîmariya îslamî de rolek girîng dileyzin tê gotin. Di ol û çanda Îslamê de gelek caran minare li kêleka mizgeftan an jî di hundirê wan de têne dîtin. Di minareyan de fonksiyonên wekî ragihandina nimêjê ji bo civaka misilman, dayîna weazên olî û ragihandina wextên nimêjê hene. Li vir çend xalên sereke yên li ser dîroka minareyan hene:

minare di mîmariya îslamî de tevlihevtir û estetîktir pêşketiye. Di mizgeftên mezin de minare vediguherin bircên bilind û bi piranî ji kerpîç an jî keviran hatine çêkirin. Mizgefta Mezin a Samerayê (Iraq) mînakeke girîng a vê serdemê ye. Serdema Kurdan: Dema Şedadîyan (951-1174) mizgeft û mînare hatin înşakirin, dema Mîrektiyan jî girîngî didane mizgeft û mînareyan. Dema mîrektiyan de dibistan û camî li cem hev amade dikirin û li ber

Serdema Destpêka Îslamê: Minare di qonaxên destpêkê yên ola Îslamê de derketine holê. Di dema Hz Muhemed de, damezrînerê Îslamê de, ji bo ku ezanê ji civatê re ragihînin, ji kesên ku jê re "muezîn" dihatin gotin, ji bo ku ji civatê re ezanê bidin bihîstin, ji bo ku dengê xwe bidin bihîstin, rabûn ser çiya û cihên bilind.

Serdema Ebûbekir: Di serdema Ebûbekir (632-634) de, xelîfeyê yekem ê Îslamê, li Medîneyê li Mescîda Nebewî, yekem mînakên minareyan dest pê kirin. Van minareyên destpêkê xwedî avahiyek hêsan bûn û bi gelemperî ji daran dihatine çêkirin.

Serdema Emewiyan: Di serdema Emewiyan de (661-750) nexşeyên mîmarî yên mînareyan pêş ketine. Di vê serdemê de, li mizgeftên girîng ên wekî Mizgefta Emewiyan (Şam, Sûriye), minare bi gelemperî wekî avahiyên çargoşe an jî pirgoşe hatine çêkirin. Di van minareyan de xemlên curbecur, kemer û eywan hene.

Serdema Ebasiyan: Serdema Ebbasiyan (750-1258) demek bû ku mizgeftê jî teqez mînareyeke li gor kefneşopîyên kurdan dihate înşakirin.

serdemên Selçûqiyan û Osmaniyan: Di serdema Selçûkî û Osmaniyan de (sedsala 11. – 20.), şêweya mîmarî ya minareyan tevlihevtir bûye. Di vê serdemê de, avahîyên bi şiklê qube an jî kulm li minareyan dest pê kirin. Di serdema Osmaniyan de li mizgeftên girîng ên wekî Mizgefta Silêmaniyeyê (Stenbol) minareyên bilind û xemilandî hatin çêkirin.

Îro: Minareyên bi şêwaz û şêweyên cihê îro li seranserê cîhanê têne çêkirin. Teknolojiya nûjen û nêzîkatiyên mîmarî di sêwirana minareyan de îmkana bikaranîna materyalên cihê û derketina formên nû dide.

Minare semboleke çandî û olî ya Îslamê ne û avahiyên girîng in ku nasnameya civakên misilman nîşan didin. Di mîmariya îslamî de, minare hêmanek taybetî ya mizgeft û cihên îbadetê yên îslamî ne û di cîhana îslamê de bi bandora çandên cûda bi şêweyên cihêreng xuya dikin.

Xerabûna pergala herikînê ya li okyanûsan dikare bibe sedema felaketê

Zanyar hişyariyê didin, ku eger germahiya global dewam bike sîstema herikînê ya okyanûsan di nava çend deh salan de hilweşe. Rewşeke bi vî rengî jî dikare bibe sedema felaketekê ku bandorê li her kesî bike.

êkolîneke nû ya ku li kovara Natûre roja Sêşemê hate weşandin, raxist pêş çavan ku Herikîna Atlantîk Merîdyonal (AMOC) ku parçeyek ji Gûlf Stream e, di salên navîn ên sedsalê de, her wiha di demeke nêz de, weke sala 2025'an bi temamî dikare xera bibe.

Li gorî lêkolîneran, encamên nû cihê fikaran e û guherîna di herikînê de ji texmînan zûtir dikare pêk were.

AMOC pergaleke tevlîhev a herikînê ye ku mîna banteke barhilgir a global dixebite. Ava germ ji herêmên tropîk diherikîne Bakurê Atlantîkê, li vê derê av dicemide, şor dibe û beriya ku li başûr belav bibe, di kûrahiya okyanosê de noq dibe, belav dibe.

Ev sîstema herikînê ku di sîstema avhewayê de xwedî roleke gelekî girîng e, ji rêk û pêkiya modelên hewa yên global û sîstemê re dibe alîkar. Eger ev sîstem têk biçe li hin herêmên Ewropa û DYE'yê dibe ku zivistan hîn bêhtir sar be û asta ava li deryayê jî hîn bêhtir bilind bibe.

Beriya 12 hezar salan helîna qeşayê ya bi rengekî bi lez bûbû sedema girtina AMOC'ê û di nava deh salan de li Nîvê Cîhanê yê Bakur bûbû sedema germahiya ji 10 heta 15 pileyî.

Di raporeke sala 2019'an a Panela Guhertina Avhewayê ya Navbera Hikumetan a Neteweyên Yekbûyî de hatibû texmînkirin ku AMOC di vê sedsalê de wê lawaz bibe, lê belê beriya sala 2100'î bi temamî têk naçe.

Sudoku: Bersiv 99

8	7	2	4	6	1	5	3	9
9	4	3	5	7	8	6	2	1
5	6	1	3	2	9	4	8	7
2	8	7	6	1	5	9	4	3
3	5	4	7	9	2	1	6	8
6	1	9	8	4	3	7	5	2
4	9	8	2	5	7	3	1	6
1	3	6	9	8	4	2	7	5
7	2	5	1	3	6	8	9	4

Sudoku:Pirs 1

3				2	4			6
					9		4	
		7				2	8	9
	5			9		1		
	9	1				4	3	
		2		7			9	
5	7	6				3		
	4		3					
9			2	4				8

FERHENGA BIWÊJAN

Kê cila ser çavê te revandiye:
Tu çima xwe di nava vî karî re dikî? Çi karê te pê heye?
Koriya wî kirî:
Bi heman wateyê.
Mirov newêre jê re bêje serê pozê sola te xwar e:
Pir zû hêrs dibe; bêhna wî pir teng e.
Ti kes nikare bêje pozê te xwar e:
Bi heman wateyê.
Serê wî hişk e:
Tişt bi serê wî nakevin; bêhnteng e.
Serhişkiyan dike:
Bi heman wateyê.
Sîrteng e:
Bi heman wateyê.
Ti kesî nivîna te ji ser çavê te nerevandiye:
Tu çima xwe hêrs dikî?
Xist çavê wî:
Bihêrs nîşan kir; bihêrs raber kir.
Anî çokan:
Anî rê; daxwaziyên xwe pê dan qebûlkirin; bi ser ket.
Dilê xwe honik kir:
Xwesteka xwe bi cih anî; tişta dixwest pêk hat; gihat armanca xwe.
Guhê xwe dayê:
Bi ya wî kir; ji gotina wî derneket.
Heft bû heştê helandî:
Dema yek ji tişta ku dixwaze pirtir dikeve destê wî wisa dibêje.
Kevirê wî li kêlikê ket:
Karê wî bi dilê wî çêbû; tişta ku dixwest bi destê wî ket; plana wî bi ser ket.
Kêl anî xwarê/kêl îna xwarê:
Bi heman wateyê.
Me dizê xwe girt:
Kesê me dixwest em nas bikin me dît.
Nefsa wî kor kir:
Tişta xwestî dayê.
Tu bifesilîne emê li xwe bikin:
Ka tu çawa dixwazî emê wisa bikin.
Ya xwe ber xwe de anî:
Gihat armanca xwe.
Çavên xwe girtin û devê xwe vekir:
Tişta ku hat ber devê wî got.
Devê xwe lê vekir:
Bi heman wateyê.
Dûvê xwe kir nava lingên xwe:
Weke kûçikan bêdeng bû; pir tirsiya.
Ez namirim bi vê derbê, ezê bimirim bi vê kerbê:
Ez bi kirina wî naêşim, ez bi gotinên wî pir diêşim.
Gotinên wî bi heft bar hingiv ve nayên xwarin:
Gotinên pir giran dibêje.
Lê ket:
Pê êşiya; lê giran hat; pê nerihet bû.
Li tilê wî ket:
Bi heman wateyê.
Li tengala wî ket:
Bi heman wateyê.
Namirim bi tîra pê re dimirim bi xebera wê re:
Birîna bi gotinan ji ya bi tîran xedartir e.
Pêş û paş ji hev re nehiştin:
Hev birin mala sa; hev pir pîs kirin; tiştên hatîn ber devên wan ji hev re gotin.

Salih Muslim: Tenê bi yekîtî û têkoşînê wê dagirkerî bê derxistin

Hevserokê Giştî yê PYD'ê Salih Muslim diyar kir ku daxuyanî û nirxandinên Beşar Esed têrê nakin ku Tirkiye ji axa Sûriyeyê bê derxistin û got: "Tirkiye ancax bi yekîtî û têkoşînê dikare bê derxistin".**R-5**

Lozan bandor li tevahî gelên Rojhilata Navîn kir

Endamê Akademiya Rêber Abdulah Ocalan diyar kir ku bandora Peymana Lozanê li ser tevahî gelên Rojhilata Navîn û bi taybet kurd û ereban hebû. Seyîd Riza Garzan, da zanîn ku gelê kurd di encama Fikir û Felsefeya Rêber Abdulah Ocalan karîbû Lozanê bê bandor bike, lê ji bo bi temamî ji holê rabe pêwîstî bi yekîtî û tekoşînê heye.R-4

Ronahî
Şopdara Rastiyê ye
Rojnameya siyasî, civakî û çandî Jimar : 1090 13-Tebax- 2023 www.ronahi.net/ku/

BI TECRÎDÊ NIKARIN VÎNA GEL BIŞKÎNIN

Çîgirê Desteya Çandê Hunermend Danîş Botan û Endama Hîlala Zêrîn Rehef Zilfo diyar kirin ku ev 24` salin ku Rêber Apo di girava îmraliyê de berxwedaneke dîrokî û bêhempa dide meşandin. Ji destpêka dîlgirtina Rêber Apo û heta niha, tecrîdeke giran li ser tê ferzkirin, bi taybet ev zêdeyî 2 sal û nîvine ku tecrîdeke giran li dijî Rêber Abdullah Ocalan ji aliyê dewleta tirk a dagirker ve tê meşandin. **R-5**

'Şitla îro dara siberojê ye'

Yek ji çalakiyên Çandê yên ji bo pêşxistina zarokên xwedî raman, Pêşbirka Nivîskarên Pêşerojê ya zarokan ne. Endamê Desteya Çandê, Alan Ebdullah diyar kir ku armanc ji pêşbirkê pêşxistina çand û wêjeya zarokan e.**R-7**

Jina Kurd û wêje

Di dîrokê de, gelek jinên Kurd hene ku pêşengtiya civakê kirine, reng û dengê jina Kurd a rewşenbîr û hunermend di herîkîna dîrokê de xwediyê rolek girîng bûne. Di berhemên van jinên navdar de rengîniya çanda Kurdî û xweşikahiya xwezaya Kurdistanê bi zimanek gelêrî, di heman demê de bi awayek felsefîk hatîye ser ziman, peyvên li ser dilê wan bask dane û li hemû war û welatan geriyane. **R-2**

Kilînkên Gel navenda alîkariya tendurstiya gel e

Ji bo pêşkêşkirina alîkariya tenduristî û dermankirna nexwşiyên gel, Kilînkên Gel ya bajarê Qamişlo bû cihê çareseriyê. Hevseroka Kilînkên Gel Şems Ismayîl diyar kir ku armanca wan ya sereke alîkariya civakê ye.**R-6**

Diyaneta tirkan dayika DAIŞ'ê ye
Hafiz Ahmet Turhalli R-6

15'ê Tebaxê û Rêber APO
Ahmed Aktaş R-4

Jina Kurd û wêje

Di dîrokê de, gelek jinên Kurd hene ku pêşengtiya civakê kirine, reng û dengê jina Kurd a rewşenbîr û hunermend di herîkîna dîrokê de xwediyê rolek girîng bûne. Di berhemên van jinên navdar de rengîniya çanda Kurdî û xweşikahiya xwezaya Kurdistanê bi zimanek gelêrî, di heman demê de bi awayek felsefîk hatîye ser ziman, peyvên li ser dilê wan bask dane û li hemû war û welatan geriyane.

Ayîşa Silêman / Qamişlo

Heger em li ser wêjeya kurdî bisekinin û çawa ta niha li ser lingan maye tevî ew êrîşên ku li ser çanda kurdî û zimanê kurdî û hewildanê dewletin sitemkar û dagirker ji bo pişaftina zimanê kurdî û qirkirina çanda kurdî li seranserê dîrokê û ta nuha,divê em dîroka wêjeya kurdî nasbikin. Di dîrokê de her kes dizane ku wêjeya kurdî herdem bi devkî hatiye parastin û di riya jinê de Çi di riya çîrokên evîndaran ku dayikan ji zarokên xwere digotin, çi di riya sitranên bûk û zava yan dotina ajalên kedî an di riya lorandina zarokan de û her wiha di hemû beşên jiyanê de.

Wêje qedera gelan dide guhertin

Wêje ji bo her gelekî wek hêmanê jiyanê ye. Di heman demê de di zanist û çandê de jî kûrbûnê jiyan dike. Hêz û wateya di peyvê de veşartî dikare rastiya dîrokê bigihîne pêşerojê. Lewra gotin hêza rastî û afirîneriyê ye, di hiş û jiyana mirov de wek tovê hebûnê berhemdar e. Em dizanin ku hest û raman, bi gotin û bi peyvên watedar û kûrahiya di peyvan de veşartî dide ziman, dibe aso û bîra civak ê. Lewra gelek caran peyvên li ser baskê pênûsa wêjevanan rastiya hebûna gelan parastiye û serpêhatîya gelek dem û dewranan gihandiye îro. Em di dîrokê de jî dibînin ku gelek raman, bawerî û şoreşên cîhanê bi wêjeyê re bûne yek beden. Lewma zimanê dîroka her gelekî ye, di heman demê de jî di wêjeya wê de hatiye şîrove û bikaranîn. Di heman demê de zimanên wêjeyê jî baweriya wê serdemê îfade dikin, bi hêza gotinan jiyana mirov dorpêç dikin. Wêje zimanê hest, raman û giyanê ye. Qedera gelan dikare bide guhartin.

Destan û berxwedanên dîrokî

Di dîroka wêjeya Kurdî de jî gelek navên navdar û navên dibe ku nayên nasîn jî hene ku di civaka gelê Kurd de bi bandor in. Çi bi devkî û çi jî bi nivîskî be, rastî û çanda jiyana civakê heya roja me ragihandine. Beriya nivîskî, bi rêya çîrok û dengbêjiyê ev rastî gihaye. Wêjeya Kurdî bi zimanê xwezayî û civakî erka xwe lîstiye. Ji ber ku zimanê Kurdî zimanekî wêjeyî û helbestî ye, bi jiyanê re hatiye hunandin. Bûye zimanê dayîk û xwezayê.

Di gelek destan û çîrokên evînî de jî heskirina welat, rastiya civak, berxwedanî, şer û zordestiya li ser gelê Kurd anîne ziman. Çîroka Mem û Zîn, Derwêş û Edûlê, ji van mînakanin. Wêjevanên Kurd bi baweriya nirxên dîrokî, pênûsa xwe wek çek bikar anîne.

Peyvên bi hestên jinê têne xêzkirin

Wêjevanên ku êş, kêfxweşî û lehengtiya civakê anîne ziman, bûne pêşeng û mînak. Çîrokên evîn û evîndariya warê kevnar, keç û lawên Mezrabotan, bi lêv keniya pênûsên xwe xemilandine. Ji ber vê, nivîskarên Kurd ji bo ku zimanê pêşerojê lal nebe, bi zanebûna zimanê dayîkê tevger kirine. Gelek gotinên pêşiyan hene ku dibên; "Mirov bi çi zimanî bihizre, ziman û estetîka wêjeya wê jî ew e." Di dîrokê de, di nav dengê wêjevanan de gelek jinên Kurd hene ku pêşengtiya civakê kirine, lê mixabin ev jinên têkoşer zêde nayên nasîn. Bi taybetî li Rojhelatê Kurdistanê reng û dengê jina Kurd a rewşenbîr û hunermend di herîkîna dîrokê de xwediyê rolek girîng bûye. Di berhemên van jinên navdar de rengîniya çanda Kurdî û xweşikahîya xwezaya Kurdistanê bi zimanekî gelêrî, di heman demê de bi awayek felsefîk hatîye ser ziman. Peyvên li ser dilê wan bask dane û li hemû war û welatan geriyane.

Jinên wêjevan

Yek ji jinên wêjevanên kurd Tewrêza Hewremanî ye, ew keça Yusuf begê Derzyanî ye. Di sedsala 8'an a hicrî de, li gundê Derzyan ji dayîk bûye. Ji civaka ku tê de jiyan dikir, pêşengtî dikir û bi helbestên xwe dihat nasîn. Jinek xwendevan û perwerdekirî bû, di nivîsên xwe de xweza û mirov di nav ahengekê de digirt dest û dinivîse. Di heman demê de tembûrvanek gelek xurt e. Bi felsefeya Zerdeştî bawer dike. Yên ku wê demê bi felsefeya Zerdeştî bawer dikirin re 'Yaran' digotin. Ji xwe di helbestên xwe de her tim ev felsefe daye jiyan kirin.

Rîhan Xanima Loristanî

Rîhan Xanim, evîndara evîna Yezdanî bûye. Hundirê wê bi vê evîna bê hempa dorpêç bûye. Ew wek stêrka Loristanî tê bi nav kirin. Li gor pirtûka Serencamê, Rihan Xanim di sedsala 5'an a hicrî de, li dorhêla Yafteko li Loristanê ji dayîk bûye. Di gelek civat û diwanxaneyan de helbestên xwe xwendiye û di dema xwe da li temburê dida.

Lîza Xanim

Di wêjeya Kurdî de Lîza Xanim xwediya cihekî grîng e. Eslê xwe ji malbata Caf e. Ew jî di sedsala 5'an a hicrî de jiyan kiriye. Li Şarezorê ji dayîk dibe, lê belê piştre diçe Loristanê û li wir jiyana xwe didomîne. Di warê hunerî de jî, li pêşe. Ji awazên welatê xwe helbest hûnandiye. Ew di temenek biçûk de dikeve nav lêgerîna rêya zanist û hunerê. Hîn di wan deman de xwedî ramanek xurt e, di helbestên xwe de jiyan, xweza, civak û rastiya mirov girtiye dest. Lîza bi xwe ji baweriya Yaran e û bi felsefeya Zerdeştî jiyan dike. Di warê olî de heskirina xwezayê tîne ziman. Bihişta cîhanê bi xweşikbûna demsalan, bi rengê bihara Kurdistanê pênase dike. Bihar wek peyvên pîroz li ser pênûsa Lîza Xanimê dibare.

Xezana Serketî

Xezane keça Ehmedê Serketî ye. Di destpêka sedsala 5'an a hicrî de, li gundê Serket ji dayîk dibe. Xezan hîn di temenek biçûk de eleqeya wê a ji xwendin û nivîsandinê re pêş dikeve. Ji ber ku di nav rewşên zahmet de jiyan dike û bavê xwe wenda dike, li ber destê dayîka xwe perwerde dibîne û fêrê xwendin û nivîsandinê dibe, piştre jî li gel mamosteyê gund perwerdeya xwe didomîne. Hîn di temenê ciwan de, berê xwe dide wêje û hunera kurdî. Bi taybetî li ser êş û keserên jiyanê gelek helbestên wê hene, her tim zilm û zoriya jiyana paşverû aniye ser ziman. Ew şagirta dayîka xwe bû û bi baweriya Zerdeştî mezin dibe. Xezan li gundê Serketê jiyana xwe ji dest dide. Mixabin gelek dubeytên Dayê Xezan windane.

Fatime Loreya Goranî

Ev stêrka geş, bi nav û deng a wêjeya Kurdî ye ku li şewqa welat diçirise. Ji Loristanê ye û keça Babe Loriyê Loristanî ye. Ji eşîra Birîşahê Goran ne. Di sedsala 5'an a hicrî, li Hemedanê ji dayîk dibe. Ew bawermenda Yezdan û evîndara Baba Tahirê Hemedanî ye. Evîna xwe li axa Kurdistanê xêz dike û helbestên xwe bi evîna Baba Tahir diherikîne hembêza jiyanê. Bi xwe li xanedana Baba Tahir jiyan dike, bi baweriya heqîqetê di nav lêgerînan deye. Baba Tahir jî di nav heman evîndariyê de ye. Ji Şa xweşîn daxwaz dike ku mehra wan bibire. Fatime Loreya yek ji aligirê Şa Xweşîne û li du heskirina îlahî de dimeşe. Jiyana xwe bi baweriya heskirina Baba Tahir û di wateya heskirinek îlahî de derbas kiriye. Ew jinek wêjevan, hunermend, lêgervana rêbaza Yaran û pêşenga warê xwe bû. Piştî ku jiyana xwe ji dest dide, li kêleka Baba Tahirê Uryan tê veşartin. Fatime Lorey di nivîsandina helbestan de gelek bi hêz bûye. Helbestên xwe di nav civak ê, di dîwanxaneya de xwendiye. Fatime Lorey di lêdana temburê de jî jêhatî bûye. Em di destan, çîrok û helbestên wêjevanên Kurd de peyamên civakî dibînin. Destan û berxwedanên dîroka Kurd bi rêya wêje û dengbêjiyê heya roja îro gihandine. Bi vê rêyê jî ji dîrokê re mîrateyek dewlemend a çand û wêjeyê hiştiye. Heskirina ax û welat bi rêya vî zimanî hatiye bi wate kirin.

'Şitla îro dara siberojê ye'

Yek ji çalakiyên Çandê yên ji bo pêşxistina zarokên xwedî raman, Pêşbirka Nivîskarên Pêşerojê ya zarokan ne. Endamê Desteya Çandê, Alan Ebdullah diyar kir ku armanc ji pêşbirkê pêşxistina çand û wêjeya zarokan e.

Hemza Sêvo/ Qamişlo

Desteya Çandê a Herêma Cizîrê Pêşbirka 4'emîn ya bi navê nivîskarên pêşerojê li dar dixe.

Ev pêşbirika çandî û wêjeyî ya zarokan e, her sal li ser asta kantona Cizîrê tê li darxistin. Desteya çandê yekem pêşbirk di sala 2019'an de li dar xist. Îsal jî di 6'ê Tîrmehê de, bi durşmeya "Şitla îro dara siberojê ye" hate destpêkirin.

Herwiha Kesên ku tevlî vê pêşbirkê bûne li ser 2 beşan hatine belavkirin. Beşa yekê zarokên ji tmenê 10 heya 14'e salî dihewîne û beşa din jî ji temenê 15 heya 18'e salî ne. Hejmara zarokên di pêşbirka îsal de beşdar bûne jî, 160 zarok in. Desteya Çandê a Herêma Cizîrê 3'ê pêngav ji pêşbirkê re destnîşan kirin e. Zarokên ku navên xwe tomar kirin e di van pêngavan re derbas dibin. Di dawiyê de jî xelat ji bo kesê asta yekem, 2'yem û 3'yem derketine, tên dayîn. Xelatên kesa/ê asta yekemîn derdikeve, 20 pirtûk, 250 hezar leyreyên Sûriyê û sipasnameyekê werdigire. Herwiha ya/ê ku asta 2'emîn derdikeve, 15 pirtûk, 200 hezar û bi sipasnameyekê tê xelatkirin. Di heman demê de jî ya/ê ku asta 3'yemîn derdikeve 10 pirtûk, 150 hezar û sipasnameyekê werdigire. Ji bo ku vîna zarokan xurt bibe desteyê biryar da ku sipasname li hemû zarokên ku di vê pêşbirkê de beşdar bûne werin belavkirin.

Zarok bi zimanê kurdî û erebî berhemên xwe tevlî vê pêşbirkê dikin . Niha jî pêşbirk gihaştiye pêngava xwe ya dawîn û hejmara beşdaran bûye 95 zarok û hîna jî berdewam e.

Derbarî pêşbirkê de endamê Desteya Çandê a herêma Cizîrê, Alan Ebdellah û zarokên beşdar ji rojnameya me axivîn.

Alan Ebdellah da zanîn ku sedema lidarxistina pêşbirka Nivîskarên Pêşerojê, bilinkirina asta çandî û wêjeyî ya zarokan e û wiha axivî: "Tişta ku bala me kişand heya ku em dest bi çalakiyeke wisa bikin, asta nivîsê ya li cem zarokan bû. Mamosteyên dibistanan bi riya lêkolînên ku şagirtan amade dikirin, asta nivîsa wan nas dikirin. Me jî dît ku divê ev şagirt sûdê ji navbera havînî bigirin. Em dibînin ku civaka me û di nav de jî zarok bi rahiştina mobailan mijûl dibin û

çanda xwendin û nivîsê li cem wan kêm bûye. Ev bandorekê neyênî li wan dike û divê çareser bibe. Ji ber vê yekê jî bi riya lidarxistina Pêşbirka Nivîskarên Pêşerojî hin bi hin çêdibe û çareser dibe. Mebesta me bi vê pêşbirkê pêşxistina çand û wêjeya van zarokan e. "

Alan Ebdellah

'Pêşketineke ber bi çav çêbûye'

Ebdellah destnîşan kir ku asta xwendin û nivîsandinê li cem zarokan ji salên derbasbûyî bilndtir bûye û wiha domand: "Me ji sala 2019'an de, bi hejmareke ji zarokan pêşbirka xwe ya yekem li dar xist. Derfet kêm bûn, herwiha zarok jî ne di wê astê debûn ku karibin berheman binvîsin . Lê bi domana demê re pêşketineke berbiçav bi zarokan re çêbû. Hem ji aliyê beşdarbûna di pêşbirkê de, hem jî ji aliyê naveroka berheman de. Piraniya berhemên van beşdaran sirûd, şano û çîrokên zarokan in. Hêjayî gotinê ye ku hin zarokên di van pêşbirkan de beşdar bûne, roman nivîsandine û romanên wan hatine çapkirin jî. Carcaran komîteya nirxandinê ji naverokên berhemên van zarokan matmayî dimînin. Ji ber ku bi xeyaleke berfireh û asteke wêjeyî ya zengîn ramanên xwe hûnandine."

Dilar Derwîş

'Pêşbirk ramanên zarokan geş dike'

Nivîskarê pêşerojê yê bi navê Dilar Derwêş yê 13'e salî diyar kir ku pêşbirka Nivîskarên Pêşerojê geşedanê bi wêjeye û çanda re zarokan çêdike û wiha axivî: "Ez ji navçeya Amûdê me û ev cara yekem ku tevlî vê pêşbirkê dibim. Ez ji nivîsandin û xwendina çîrokên zarokan hez dikim, ji ber vê yekê ez îsal bi saya destekdayîna mamosteyên xwe tevlî vê pêşbirkê bûm. Min çîrokek ji bo vê pêşbirkê amadekiriye, ev çîrok ji bo zarokan e û bi zimanê kurdî ye. Pêşbirka Nivîskarên Pêşerojê rê li ber her zarokekî vedike ku tê de beşdar bibe û jêhatiyên xwe pêş bixe. Hem jî geşedaneke wêjeyî û çandî bi zarokan çêbike. Bang û hêviya min ji zarokan ew e ku zarok gelekî mijûlî xwendin û nivîsînê bibin. "

Hîro Ehmed

'Pêşbirkê hêz da min ku ez hestê xwe bînim ziman'

Hîro Ehmed keça kurd ya 17'salî ku ji Serê Kaniyê ye anî ziman ku pêşbirkê derfet û hêz da min ji bo hestên xwe bînim ziman û axaftina xwe wiha bi dawî kir: "Dema ku Serê Kaniyê ji aliyê dagirkeriya Tirkiyê û çeteyên wê ve hate dagirkirin em bi malbatî koçbeî Qamişlo bûn. Min perwerdeya bi zimanê kurdî li dibistanên Qamişlo berdewam kir. Heskirina min ji zimanê dayikê re bê hempa ye. Lewma gelekî ji xwendin û nivîsandina bi zimanê xwe hez dikim. Pêşbirka Nivîskarên Pêşerojê rê li ber min vekir ku hest û ramanên xwe bînim ziman û binivîsînim. Min gotarek li ser rewşa civak û erdîngariya Serê Kaniyê ya ku berî were dagirkirin, nivîsandiye. Min wek keçeke ciwan xwest ku ez ne bedbîn bim û hêviya gelê Serê Kaniyê xurt bikim û wan kêliyên xweş û geş bînim bîra wan. Kesê ku destek da min jî bavê min bû. Ji ber ku wî bi hûrbîniyên girêdayî mijara ku min li ser dinvîsand, dizanîbû. Ez hêviya serkeftinê ji hemû kesên beşdar re diwazim û di heman demê de jî em dixwazin ku vegerin warê bav û kalanên xwe. "

'Ziman çand e, çand jî beden e'

Ehmed Hesen

Bi pênaseyekî sade ziman yek ji têgînên ragihandinê yên mirov e ku bi rêya wê danûstandina destpêkê di navbera mirov û mirov,mirov û ajal û mirov û civakê de dest pê kiriye û bi dûmana demê re pêşketiye, di aliyê cûreyê de mirov dikare ziman bike du beş,zimanê devokî û zimanê nivîskî,ya ku herî zêde mirov li ser biponije zimanê devokî ye,ji ber herî zêde mirov û komên destpêkê ev ziman bi kar anîne û ji wê bi şûn de li ser kevir,dîwar,şikeft û kaxezên ku çêkirine nivîsîne.

Ziman di çarçoveyekî sade de çavkaniya ragihandina agahiyan û danûstandinê ye,nexasim civakê bêyî wê nasnameya xwe ji dest dayî ye, tê mêtin û li ber bayê asîmîlekirinê dikeve,di bingeha her pêşketineke zanistî ya civakan de pêşxistina asta zimanê zikmakî derbasdar e,ji ber ziman ne tenê weke heyîn civakê dike hebûn,her wiha dike xwedî nasnameyeke netewî ya dest jê nayê berdan,li vir a ku mirov li ser biponije perwerdeya li ser zimanê zikmakî ango zimanê dayîkê ye,li cihê ku zarok dest bi lêvkirina tîpên zimanê xwe yê zikmakî dike li wir jî şoreşa zimên dest pê dike û diherike nava hûrgiliyên civakê,kengî ku ziman weke parçeyek ji nirxên civakê yên pîroz ku dev jê nayê berdan hate destgirtin û nirxandin, hingê mirov dikare li pêşketina asta wî zimanî bihizire. Gava ku rêber APO dibêje "ziman beden e,çand beden e,li bedena xwe xwedî derkevin" a rastî çavkaniya ku ziman civakan dike hêza hebûn û îradeyê raber dike,nexasim gava ku em ziman ji bo civaka kurd weke dergûşa azadî û evînê pênase bikin, hingê wê dihatir rastir be,ji ber ku gelê kurd di nava pençên mêtîngerî û dagirkeriyê de hewildanên xwedîderketina li ziman û çanda xwe gelekî zêde kirine û bûne sînor li ber têkçûna çand û zimanê xwe yên ku her gav hatine qedexekirin û di polîtîkayên asîmîlekirin û qirkirinê re jî derbas bûne,heya roja îro jî herî zêde zimanê Kurdî li pêş maye û bi hemû hêza xwe dewam dike,bi taybet bi derketina şoreşa Rojavayê Kurdistanê re careke din zindîbûneke bê hempa ya zimanê kurdî derket pêş ,gelê kurd karîbû careke din di nava şopên şoreşê de xwe li derdorî hînbûna zimanê kurdî bipêçe û xwe zindî bike.

Ji ber bi awayekî bingehîn ziman têgîna sereke ya qada çandê ye,mirov dikare ziman weke çandê jî bide nasîn.Çand jî weke cîhana maneyê ya civakan hemû heyîn û afirandinên ku di encama keda civakan a bi hezarê salan di dîrokê de derketine û derdikevin holê di nava xwe de hembêz dike. Civaka bêyî çand û ziman şansê wê yê azadiyê pir kême,ango ne dikare bibe xwedî hêza polîtîk a xwe rêvebirinê,ne jî xisleta wê ya parastina hebûna xwe pêş dikeve.Çand bi awayekî bingehîn binesaziya manewî,zanistî,wêjeyî û netewî ya civakan e. Çand di bingeha xwe de weke dualî,em çandê weke çanda madî û çanda manewî bigirin dest,wê hêjayî gotinê be,hemû amûr û pêşketinên madî ku civakan di rêveçûyîna dîrokê de afirandine,navê çanda madî lê bar kirine. Herwiha hemû aliyên manewî yên wêjeyî,çandî,dîrokî û hestiyarî ku civakan tê de zanîn û afirandinên xwe pêşxistine weke çanda manewî ji xwe re pejirandine. Çand nasnameya gelekî pêk tîne û wî gelî ji gelên din cuda dike. Ji vê zêdetir pergala civakan a jiyanê bi sazûman dike,her çiqas mirov di warê biyolojîk de dişibin hev jî, lê belê mirov di warê bawerî, fikir, nêrîn ,hest,adet,ziman,kultur û şêweyên têgihiştinê de ji hev cuda ne. Her wiha çand şêweyê fikir û jiyana civakê ye jî,ya rast çand pêkanîna civakbûnê ye.

Bi gelemperî çand û ziman hêzên maneyê yên pêşketina kom û civakan e,nasnameya civakan a jiyan û hebûnê ne. Ev her du jî xisletên wan ên civakparêzî û nasnameparêziyê pir li pêş in,bi gotineke din zayîna netewbûna civakê di parastina çand û zimên re derbasdar e.

Kilînkên Gel navenda alîkariya tendurstiya gel e

Ji bo pêşkêşkirina alîkariya tendurstî û dermankirna nexwşiyên gel, Kilînkên Gel ya bajarê Qamişlo bû cihê çareseriyê. Hevseroka Kilînkên Gel Şems Ismayîl diyar kir ku armanca wan ya sereke alîkariya civakê ye.

Reşo Mihemed/Qamişlo

Ji bo alîkariya welatiyên bajarê Qamişlo di milê tendurstî û dermankirinê de, di 28'ê Adar 2021'an de, Navenda Kilînkên Gel li bajarê Qamişlo hat vekirin.

Navenda Kilînkên gel 8 kilînkên ku beşên bijîşkiyî yên taybet di nava xwe de dihewînin, pêk tê; weke beşê nexweşiyên zarokan, gurçik, guh, sinir, diran, nexweşiyên hundirîn,hestî û nexweşiyên livikên tiryoyîd.

Di heman demê de ev navend odeya nexweşiyên awarte, odeya analîzkirina xwînê, firoşgeha dermanan, odeya lênerînê ya îko û Odeya Eşi'a ya ji bo girtina wêneyên tîrêjî yên hestiyan di nava xwe de dihewîn e.

Kilînkên Gel ji bilî roja înê her roj ji demjimêr 8'ê sibehê heta 2'yê piştî nîvro welatiyan pêşwazî dike. Hejmara bijîşkên di vê navendê de kar dikin jî, 54 bijîşk in. Herwiha hejmara endam û karmendên tendurstiyê yên vê navendê 23'ê ne.

Girêdayê kar û xebata Kilînkên Gel, hevseroka kilînkên Gel a bajarê Qamişlo , Şems Ismayîl û şêneyên kantona Qamişlo ji rojnameya me re axivîn.

Şems Ismayîl

Îmad Keytû

'Armanca me alîkariya gel e'

Şems Isma'îl diyar kir ku kar û xebata Kilînkên gel ji bo deastekdayîna gel e û wiha axivî: "Navenda me girêdayî Tevgera Civaka Demokratîk e. Weke ku tê zanîn TEV-DEM kar û xebatên wê tev ji bo gel e. Navenda Kilînkên Gel, niha bûye cihê serke ji gel re. Tevî ku kilînkên bijîşkên tayebet hene, lê şêneyên kantona Qamişlo dîsa jî ji bo dermankirinê serdana vê navendê dikin. Sedem jî ji ber ku derman û dermankirin li derve buha ne. Ji ber rewşa aboriya azehmet a welatiyan, em nirxên lênerîn, taqîkirina xwînê û dermanan kêm distînin. Buhayê lênerîna her nexweşekî 6 hezar lîreyên sûrî ye, taqîkirina xwînê li gor cureyê wê dimîne, ji 6 hezaran heya 160 hezaran e. Derman jî di heman rewşê de ye. Em derman ji 5 firoşgehên mezin tînin û tenê 10 ji sedî feydeya xwe davêjin ser. Lê firoşgehên tayîbet yên din 25 ji sedî feydeyê davêjin ser her cureyekî ji dermanan. Ev tişt dihêle ku welatî berê xwe bidin Kilînkên Gel."

'Astengiyên heyî, bandorê li awayê kar dike'

Şems da zanîn ku pirsgirêkên derdikevin pêşberî wan, bandorê li awayê kar dike û axaftina xwe wiha qedand: " Rojane em pêşwaziya nêzî 500 kesî ji bo analîzkirina xwînê û nexweşiyên curbecur, dikin. Hejmareke wisa, li gor mezinbûna navendê jî gelek e. Lewma ev yek ji bo me û şêneyan pirsgirêkeke mezin e. Herwiha hinek astengî ji aliyê alavên tendurstiyê jî derdikevin. Hejmara alavên analîzkirina xwînê li gor fişar û zexta ji aliyê hejmara kesên ku tên xwîna xwe analîz dikin, kêm in. Kesên ku xwîna xwe li vir analîz dikin gelek in û alav jî kêm in. Lewma nexweş gelekî astengiyan ji ber derengmayînê dibîn. Di heman demê de ji bo her beşekî bijîşkiyê, pêwîstiya me bi hejmareke din ji alavên tendurstiyê hene. Weke alava Panorama,Tenzîr, Îko û hwd… Herwiha pêwîstiya me bi gelek alavên tendurstiyê yên din heye. Ev astengiyê ku derdikevin pêşiya me bandorê li kar û xebata me dike.

Em bang rêxistinên tendurstiyê yên navdewletî dikin ku destekê bidin me, da ku em jî ji wiha zêdetir destekê bidin gel."

'Navenda Kilînkên Gel bi me re alîkar e'

Nexweşê bi navê 'Îmad Keytû' yê ji bajarê Qamişlo diyar kir ku Kilînkên Gel bi nexweşan re alîkar in û wiha domand: "Min ji ber nexweşiya pişta xwe, serdana vê navendê kir. Ji aliyekî ve danûstandina karmendên tendurstî yê navendê ya ku bi awayekî baş pêşwaziya min û hemû nexweşan kirin. Herwiha ji aliyê din ve jî buhayê lênerînê, dermanan û dermankirinê jî hişt ku ez werim vê navendê. Bi rastî di navbera Kilînkên Gel û kilînkên din de, gelek cudabûn ji aliyê buhayê lênerîna bijîşk û analîzkirina xwînê heye. Di serî de buhayê dermanên ku li firoşgeha dermanan ya navendê tê firotin. Nexweş dermanên xwe ji firoşgeha navendê dikirin. Buhayê dermanên vir bi gelekî ji buhayê firoşgehên dermanan yên derve kêmtir e. Wekî din hinek derengmayîn di warê meşandina dorê de heye. Lê ji hemû aliyên din ve, xizmetguzariya ji bo me tê pêşkêşkirin gelekî baş e. Herwiha navenda Kilînkên Gel ji bo me nexweşan gelekî alîkar e "

'Li ser girtiyan di nava tecrîdê de tecrîd tê ferzkirin'

Xizma girtiyan Hatîce Akin bertek nîşanî polîtîkayên tecrîdê yên li girtîgehan da, derbarê tiştên ku bûye şahid de got:"Girtî ji hemû mafên xwe bêpar in. Ji bo biçin nexweşxaneyê bi mehan li bendê dimînin."

Li girtîgehên Tirkiye û Kurdistanê binpêkirina mafan didomin, di demên dawî de jî girtî ji gelek mafên xwe bêpar tên hiştin. Li girtîgeha Tîpa D a Hejmar 1 Amedê her dem davêjin ser odeyên girtiyan û girtî tên derbkirin. Cil û pereyê ku ji wan re tên şandin nadin wan. Têkildarî mijarê xizma girtî Hatîce Akin axivî û got ku girtî di bin tecrîdeke giran de ne.

Hatîce Akin ragihand ku kurê wê Melîk Akin ji sala 2016'an ve girtî ye û got ku kurê wê bêyî tu delîlek şênber hebe hatiye girtin û ceza girtiye. Hatîce Akin got ku beriya kurê wê, hevjînê wê jî çend salan di girtîgehê de maye û diyar kir ku 20 sal in diçe girtîgehê tê. Hatîce Akin diyar kir ku li girtîgehan tu car zext bi dawî nebûne û bi gotinên "Di nava tecrîdê de tecrîd li girtiyan tê ferzkirin" rewşa heyî pênase kir.

'Ji nava xwarinê kevir derdikevin'

Hatîce Akin agahî da ku kurê wê nexweş e û tevî ku gelek caran daxwaza dermankirinê kiriye jî piştî çend mehan wî birine nexweşxaneyê û da zanîn ku girtiyên rewşa wan lezgîn bûye jî piştî çend hefteyan birine nexweşxaneyê. Hatîce Akin wiha behsa kirinên li girtîgehan kir: "Cilên ku em dişînin, pêlavan nadin girtiyan. Pereyê em dişînin jî nagihîje wan. Dema ku yek nexweş be li girtîgehê nayên lê nanihêrin. Di hevdîtinê de li ba min jineke ku hatibû hevdîtinê ji ser hemdê xwe çû, piştî çend saetan hatin wê birin nexweşxaneyê. Nahêlin girtî bêhnê bistînin. Li girtîgehê tecrîd tê ferzkirin. Ji nava xwarinan tiştên ecêb derdikevin. Girtiyan diyar kirin ku gelek caran ji nava xwarinê kevir û cîsm derketine, pêdiviyên wan nayên bicihanîn. Tiştên ku dixwazin nadin wan."

'Li girtiyên ku dibin nexweşxaneyê îşkence dikin'

Hatîce Akin bal kişand ku ser girtiyan îşkence û zexta sîstematîk heye û got: "Her roj davêjin ser koguşan. Carek dema ez çûm hevdîtinê, dengê qîrînê dihat, min dît ku girtiyek bi lêdan dibin nexweşxaneyê. Li dijî vê îşkenceyê em nizanin bibêjin çi, tiştekî ku em bibêjin tune ye. Her tişt dikin, qet nasekinin. Li girtîgehan tiştek bi mirovan bibe saetek paşê ambulans tê. Wekî ku girtina wan nebes be, di ser de îşkence li wan dikin."

'Ji bo kujeran efû heye lê ji bo siyasiyan tune ye'

Hatîce Akin bang kir ku girtî werin berdan û bertek nîşanî zagona torbe ya ku tenê girtiyên edlî digre nava xwe da û wiha got: "Divê hemû girtî serbest werin berdan. Bila zarokên me werin malên xwe êdî bes e vê zilmê. Ne salek û du sal e 20 sal in diçim ber deriyên girtîgehan û têm. Tevî ku tu sûcê van mirovan tune ye jî bi salan girtî dimînin. Ji bo diz, tiryakfiroş û kujeran jî efûyê derdixin. Çima ji bo siyasiyan efû tune ye? Çima li dijî bi hezaran mirovan cudakariyê dikin?". **NÛ JINHA**

Diyaneta tirkan dayika DAIŞ'ê ye

Hafiz Ahmet Turhalli

Li dewleta Tirk a qirker û dagirker binavê doza Kobanî dozek hatiye vekirin. Ev doz doza tolhildanêye! Dewlteta Tirk bi desthilata Erdogan, stratejiyek nuh ava kir. Bi navê serkotiya misilmanan hemleyek da destpêkirin. Milletên rojhelata navîn heta efrika, zilmekî giran jiyan dikirin, bi navê bihara Ereban serî hildan. Serîhildana van gelan, ji bo azadî û aramiya wanan bû. Di van serîhildanan de, bikaranîna Îslama desthilatê ku rêbertiya wan Îxwanî muslimîn dikir, şoreşa gelan hate têk birin. Bi boneya van serîhildanan Dewleta Tirk bi polîtikaya zindî kirina Osmaniyan stratejiyek ava kir. Li gor vê stratejiyê hêz hatin rêxistin kirin. Ji van hêzan ên sereke hêza DAIŞ'ê bû. Divê ev heqîqet neye ji bîr kirin kû DAIŞ'ê çêjikê dewleta Tilrke. DAIŞ bi hişmendiya dîyaneta Tirk hatiye ava kirin û ev hişmendî bingeha xwe ji kuştin û talanê digre. Li gor plana dewleta Tirk divê DAIŞ bi serketa û osmanitiya nuh bihatana cî bi cî kirin. Lê ev xewn û xeyal di Kobanêde hatin têkbirin. Dewleta Tirkan gellekî pere, alavên leşkerî ji bo vê hêza xwînxwar terxan kiribû, hesab û stratejiya xwe jî, li gor vê hêza reş ava kir. Di Kobanîyê de têkçûna DAIŞ'ê bû sedem ku xewn û xeyalên dewleta Tirk jî têk biçin. Neyartiya Kurdan a dîrokî bê guman li cem dewleta Tirk kûr bû, lê têk birina DAIŞ'ê, ew har û dîn kirin. Ji ber wê Kobanê buye kulekî bê derman, li ser dilê dewletê û birêveberan.

Doza Kobanê ne dozekî qanûnî ye û ne rewaye, ne jî mirovîye, berûvajî dozekî tolhildana DAIŞ'ê ye.

Dewlet bivê dozê dixwaze tola DAIŞ'ê bistîne. Ji bo wê kuştinên bixwe kiriye, dixe ustiyê sîyasetmedarên Kurd de.

Ecêba giran saziya diyanetê jî tevlî vê dozê buye û tiştên layiqê xwe pêş kiriye.

Diyanet dibêje tundî û tûjî hatiye bikar anîn, mirovên bê guneh hatine kuştin û mizgeftan zerer dîtiye.

Hey bê ol û bê bawerno! Ev kesên hûn behsa wan dikin hatine kuştin hemû Kurdin, yek zilamê dewletê têde nîne. Hûn navê xortekî kû malbata wî hevkarê dewletêye hatiye kuştin dikin; kesê hûn dibêjin ev kuştin pêk aniye, mehkemeyên we bi dîmen îsbat kiriye ku, ew xort:150 km ji herêma kuştinê dûr û wê demê di dawetekî de tembûr lê daye.

Ey Diyaneta qirêj: Pêncî hezar xortên Kurdan hatine qetil kirin, mezelên wan hatin teqandin, hestiyên wan hatin derxistin hûn li kêderê bûn? Jin, zarok û kalepîr hatin îşkence kirin û kuştin, hûn li kêderê bûn? Mizgeftên Kurdan hatin ruxandin, dibistanên wan hatin şewitandin, malê wan hate talan kirin, hûn li kêderê bûn?

Mele û Şêxên Kurdan hatin qetil kirin, mezelên wan ne diyarin hûn li kê derêne?

Berpirsên we, qumar, madeyên hişbir, zina, dizî, talan, derew, îftîra û xapandin kirine jiyan, hûn li kê derene? Na na: Hûn jî hevalên wan gunehbar û munafiqanin û hûnê bi hevre teşîr bibin. Hûn ji xwedê ne hez dikin, ne jî bawer dikin, hûn bawermendên dewleta nîjadperest û kemalîstin, hûn ne bawermendên Îslamêne.

Bawermendên Îslamê destûra wan eve:

'Gelî bawermendan! Dijî we, dayik û bavên we mirov û dostên we be jî, ji bo dadê bibin şahidên rast û dirust'. (Nîsa 153)

'Em ê li pey şopa Egîd meşa destanî bi ser bixînin'

Fermandariya Biryargeha NPG'ê: Em ê li pey şopa fermandarê xwe yê mezin hevrê Egîd bimeşin û meşa destanî bi ser bixînin. Em soz didin ku ji bo bendewariyên Rêbertî û gelê xwe bibin bersiv.

Navenda nûçeyan

Fermandariya Biryargera Navenda Parastina Gel (NPG) bi wesîleya salvegera 39'emîn a 15'ê Tebaxê daxuyaniyek nivîskî da. Fermandariyê wiha got: "Salvegera 39'emîn a Pêngava 15'ê Tebaxê û cejna vejînê ya gelê me, li Rêber Apo, malbatên me yên şehîdan, gelê me yê welatparêz, dostên gelê me û hevrêyên me yên ku li hemû qadan têkoşînê dimeşînin pîroz be. Em mîmarê vê pêngava dîrokî, pêşengê fedayî û fermandarê nemir ê artêşa me ya gerîla hevrê Egîd (Mahsûm Korkmaz) û di şexsê wî de hemû şehîdên xwe yên têkoşînê bi rêzdarî, hezkirin û minetdariyeke mezin bi bîr tînin."

Daxuyaniya NPG'ê wehabû:

"Derketina partiya me PKK'ê ya li ser dika dîrokê û pêkanîna Pêngava 15'ê Tebaxê ji bo dîroka Kurd û Kurdistanê weke mîladekî hatiye dîtin. Ev nirxandin tesbîteke pir rast e ku beriya 39 salan hatiye kirin û biryareke dîrokî ye ku ev 39 sal in her roj biryara xwe bi cih tîne, rastbûna xwe îspat dike û îro jî derbasdariya xwe diparêze. Mîlad xalên vegera dîrokî ne. Ew xala destpêk a serhildanên mezin e ku serdemek diqede û serdemek nû destpê dike ku bi dehan sal û sedsalan bi qasî bandora xwe ya niha berdewam dike. Vaye Pêngava me ya dîrokî ya 15'ê Tebaxê ku di pêvajoyeke ku gelê Kurd û Kurdistanî, dihelîn û ber bi tunebûnê ve diçûn de pêk hat. Bi dîtina encamên ku di 39 salan de derxistiye holê, mirov dikare baştir fêm bike ka çima ev serkeftineke mucîzeyî, mudaxeleya li cihê, çalakiya şokê û meşa dîrokî îro ji bo Kurd, Kurdistan, Rojhilata Navîn û hemû gelên bindest, mîladek e.

Vê pêşketina dîrokî, beriya her tiştî ji sîstema qirkirinê re ku heqareta herî mezin li rastiya Kurd û Kurdistanê kir û hebûn û tunebûna wê kir nîqaş, got 'raweste'. Guleya yekemîn avêt ser qereqolan û nîşan da ku Kurd û Kurdistan rastiyên ku nayên înkarkirin, pêwîst e hebûna vê rastiyê û têkoşîna azadiya wê were parastin. Pêngava 15'ê Tebaxê û destpêkirina têkoşîna gerîla; ji rojnamevaniyê bigire heta komeleparêziyê, ji windakirina demê bi teoriyên razber heta anîna avê li ser çerxa revîzyonîzm û neteweperestiya seretayî, pûçbûna hemû rêbazên têkoşînê yên pasîf derxist holê, şêwaza têkoşînê ya rast a Têkoşîna Azadiya Kurdistanê derxist holê. Têkoşîna gerîla ya ku weke şêwazê têkoşînê yê herî rast û rast tê pêşkêşkirin; Ji gelê Kurd û Kurdistanê re ku bi sedsalan e bi êrîşên dagirkerî, komkujî, asîmîlasyon û qirkirinê nalîn kiriye, çek, rê, rêbaz, şêwaz û taktîka xweparastinê daye. Gerîla ji Pêngava 15'ê Tebaxê ve; Hêviya gelê Kurd a azadiyê, rêbazeke nû ya têkoşînê, bûye rêya rawestandina sîstema mêtingeriyê û rizgariyê.

Gerîla ji bo kurdistanê bû îfadeya kurdê nû û azad

Têkoşîna me ya gerîla 39 sal in bênavber, ti carî dev ji doza serkeftinê bernedaye, li hemberî ti astengî û zehmetiyan pes nekiriye û ji bo gelê Kurd bûye çavkaniya herî mezin a hêviyê. Gerîla ne tenê bûye şervanekî asayî û artêşeke parastinê, ji bo gelê Kurd û Kurdistanê bûye îfadeya gelê Kurd a azad û nû. Gerîla bi ferasetên mirovî yên bilind ku di xwe de afirandiye, bi fedekariya mezin, bi dilsoziya bi welat û gel re, bi têkoşîna xwe ya leheng, bi vîna xwe ya bê hempa, di dilê gelê me de textek ava kiriye. Îrade û hewldana wê, asta jiyana derwêş a ji ferdperestiyê bêpar, dirustiya wê, dilsoziya bê şert û merc bi hezaran destanên lehengiyê afirandiye. Gerîlayên Azadiya Kurdistanê bi têkoşîna xwe ya 39 salan ve ji bo gelê Kurd û hemû gelên herêmê bûye sembola hêvî, bawerî, sadebûn, dirustî, fezîletên herî bilind ên mirovahiyê, aqilmendî, azadî û serkeftinê. Bêguman bidestxistina vê yekê ne hêsan bû û bi deh hezaran şehîdên nemir ku dil û hebûna her leşkerekî artêşa me nîşan dan, bi cesaretek mezin û bi ruhekî fedayî ber bi şehadetê ve çûn. Fedayiyên Kurdistanê li welatê me erdek ku lingê xwe lê neavêtine û bi xwîn û xwêdana xwe av nedane, nehiştine. Artêşa şehîdan ku nirxên pîroz ên manewî yên gelê me û tevgera me pêk tîne û xelekên mezin ên şehadetên ku çêbûne, di kêlî û qonaxên herî krîtîk de têkoşîna me ya şoreşgerî ya ku weke maratonekê bênavber dimeşe, ava kiriye. Meşa destanî ya Gerîlayên Azadiya Kurdistanê ku dikeve sala xwe ya 40''an, ruhekî wisa, milîtanî û sekneke şoreşgerî derxistiye holê ku hemû pîvanên fedakarî û tevlîbûnê derbas kiriye. Yên derketina destpêkê ya Gerîlayên Azadiya Kurdistanê û asta heqîqetê ku îro gihiştinê fêm nekirine û yan jî dixwazin fêm bikin, dewleta Tirk a mêtinger û qirker û hêzên hegemonîk ên navneteweyî, bê navber li dijî gerîla operasyonên îmhayê lidar xistin û hesibandin ku hingî ku gerîla şehîd bikevin wê têkoşîn lewaz bibe û tune bibe. Ji sala 1984'an û vir ve ji hewanan heta topên envaî, ji tankan heta kamerayên termal, ji helîkopterên êrîşê heta balafirên şer, ji balafirên bê mirov heta bombe û çekên kîmyewî yên di asta navneteweyî de hatine qedexekirin ku ji aliyê hêzên modernîteya kapîtalîst ve hatine îcatkirin, her cure teknîka er li dijî gerîla hatiye bikaranîn. Lê baweriya xurt a gerîlayên PKK'ê ku bi îdeolojiya Apoyî şêwe girtiye, ruhê wê yê fedayî, diyalektîka xwe nûkirinê û heskirina azadiyê di 39 salan de hemû êrîş pûç kirin û bû heqîqetek ku hêza xwe hezar caran îspat kir. Tevgera Apoyî û gerîlayên wê hingî ku êrîşên dijmin zêde bûn û teknîka şer a di destê dijmin de pêş ket, giranî da ser îrade, mejî û afirêneriya xwe, ruhê fedayî yê Apoyî bilind kir û bûye bersiv.

Pêşengiya YJA Starê bûye çavkaniya hêz û moralê

Weke hemû qadên têkoşînê, pratîka Jina Kurd a Azad di têkoşîna me ya gerîla de di şexsê YJA Starê de; Pêşengiya jinan ku di şexsê hevrê Gulçiya, Leyla, Melsa, Rojbîn, Norşîn, Dîren, Hêjar, Sara û Rûken de derketiye holê, mohra xwe li serdemê xist. Rastiya jina azad a ku xwe bi îdeolojî û felsefeya Apoyî avakiriye, asta ku di gerîlatiya modernîteya demokratîk de bi dest xistiye, performansa ku daniye holê, afirîneriya taktîkî ya ku bi hişê jinê bi pêş xistiye, şêwaza fermandariyê ya rast û hevrêtiya wê ya bi pîvan hêzeke mezin daye têkoşîna me ya salê û bi rola pêşengiyê rabûye. Milîtanî û fermandariya pêşeng a YJA Starê ku yek ji mezintirîn destkevtiyên têkoşîna sala 39'an e, di heman demê de îlham daye hemû jinên herêmê û cîhanê û bûye çavkaniya hêz û moralê.

Rastiya serketinê ya lehengê mezin ê gel û fermandarê nemir ê Gerîlayê Azadiya Kurdistanê hevrê Egîd, şêwaza şer, rastbûna stratejiya me ya Şerê Gel ê Şoreşgerî û encama gerîlatiya modernîteya demokratîk êdî rastiyeke ku nayê înkarkirin û nayê tepisandin e. Weke Gerîlayên Azadiya Kurdistanê yên ku ji bo azadiya gelê me û azadiya Rêber Apo xwe feda kirine; Em diyar dikin ku em vê heqîqeta ku ev 39 sal in tim û tim hatiye îspatkirin, salvegera Pêngava 15'ê Tebaxê ya bi heybet û Cejna Vejînê bi coş, kelecan, hêvî û baweriya serkeftinê silav dikin. Em careke din soza xwe dubare dikin ku li ser şopa fermandarê me yê mezin hevrê Egîd bê dudilî bimeşin û meşa destanwarî ku daye destpêkirin ber bi serkeftinê ve bibin û em ê bersivê bidin bendewariyên Rêbertiya xwe û gelê xwe.

Xaka Şengalê wê bi vegera şengaliyan were parastin

Wezîra Koç û Koçberan a Iraqê Îvan Fayeq ragihand ku 293 koçberên Êzidî vegeriyane Şengalê.

Wezîra Koç û Koçberan ya Iraqê Îvan Fayeq bi daxuyaniyekê ragihand ku 293 koçberên Êzidî ku li kampên koçberan ên Duhokê bûn bi dildarî vegeriyane Şengalê. Îvan Faye diyar kir ku vegera koçberan a li warên xwe di çarçoveya plana wezareta wan ya bidawîkirina dosyaya koçberan de pêk tê.

Îvan Fayeq di dewamê de wiha got; "Pêvajoya vegerandina malbatên koçberan li warên wan bi hemahengiya li gel dezgehên ewlekariyê yên hikumeta navxweyî bêyî tu pirsgirêk derbikev, pêk hat. Ferman ji kadroyên wezaretê re hatiye dayîn ku çavdêriya rewşa jiyanî ya wan malbatên koçber yên vedigerin ser cih û warên xwe bikin, bi awayek lezgîn pêdiviyên wan dabîn bikin. Ev jî bi hemahengiya li gel rexistinên hewarçûyîn û desthilatdarên peywendîdar tê kirin."

Wezîra Koç û Koçberan diyar kir ku wezareta wan, li hemû kampên koçberan xebatên xwe yên tomarkirina malbatên ku dixwazin bi awayek dildarî vegerin warên xwe berdewam dike. Her wiha anî ziman ku ji bo derbaskirina tevahî astengiyên ku rê li ber vegera penaberan li deverên xwe xebat têne meşandin.

Hêjayî bibîrxistinê ye ku, piştî êrişên çeteyên DAIŞ'ê yên 3'yê Tebaxa 2014, bi sedhezaran xelkê Êzidî yê Şengalê koçberê deverên cûda yên Herêma Kurdistanê bûn. Heta niha 300 hezar ji wan koçberan di nav kampên koçberan û navendên bajarên Herêma Kurdistanê dijîn. Rojane beşek ji

wan koçberan vedigerin ser cih û warên xwe.

Li Herêma Kurdistanê zêdetî 664 hezar koçber hene ku 490 hezar ji wan li derveyî kampan û zêdetî 174 hezar jî ji ber êrişên çeteyên DAIŞ'ê cih û warên xwe terikandine û heta niha jî ji ber sedemên aborî, civakî û ewlekariyê nekarîne vegerin ser cih û warên xwe.

Lozan bandor li tevahî gelên Rojhilata Navîn kir

Endamê Akademiya Rêber Abdulah Ocalan diyar kir ku bandora Peymana Lozanê li ser tevahî gelên Rojhilata Navîn û bi taybet kurd û ereban hebû. Seyîd Riza Garzan, da zanîn ku gelê kurd di encama Fikir û Felsefeya Rêber Abdulah Ocalan karîbû Lozanê bê bandor bike, lê ji bo bi temamî ji holê rabe pêwîstî bi Yekîtî û tekoşînê heye.

Dilyar Cizîrî

Seyîd Riza Qamişlo derbarê Peymana Lozanê û bandora wê li ser gelên herêmê û bi taybet gelê kurd bersiva pirsên me da.

1-Piştî sed salî Lozan ji gelên herêmê re çi bi xwe re anî?

Lozan bi plan û programê wî dewam kirin, gelê Kurdistanê û bi taybet gelê kurd êş û zehmetî jê kişandin. Gelê ereb jî ji ber wê êş kişandine, ew parçe kirin û di nava wan de dewleta Israîl çêkirin. Filistîn ji her kesî zêdetir zehmetî jê kişandin, Hemas çêkirin û huzib El-Ah çêkirin, wiha jî tevgera şoreşgerên Filistînê lawaz xistin. Yasir Erefat jî li gorî xwe iyar kirin û planên lozanê bi wan dan meşandin. Di sedsalê de planên xwe yên di Lozanê de danîn, meşandin..

Tişta hate guhertin Rêber APO ku derket, fikir û felsefeyên xwe pêş xist. Bêyî azadiya kurd û Kurdistanê wê azadiya li Rojhilata Navîn pêk neyê. Bêyî wê ne mimkine aştî li Rojhilata Navîn pêk were. Serok APO bi fikir û felsefeya xwe Paymana Lozanê lawaz kir û vala derxist. Bi fikir û Felsefeya Rêber APO gelê kurd got em hene û bê yî me wê tu alî nikaribe dîzaynê li Rojhilata Navîn pêk bîne.

Sînorên di Lozanê de ji bo kurdan danîne, vala hatin derxistin, kurd ji xwe nas nakin û niha jî tevgera gelê kurd kar û tekoşîna xwe li gorî wê li hemû herêmên Kurdistanê dide meşandin. Ji bo gelê ereb niha ereb jî wekî berê nafikirin, heger ereb jî bibin wê Lozan bi temamî vala derkeve. Hêzên NATO'yê li gorî berjewendiyên xwe di Rojhilata Navîn de û li gorî belavbûna petrolê xwe bi cih kirine.

Hêzên NATO'yê careke din xwe di Rojhilata Navîn de bi cih dikin, bi xwe DAIŞ'ê çêkirin, wekî mikrobekî xistin herêmê de û di bin navê şerê wê de xwe di Rojhilata Navîn de bi cih kirin. Ew jî dixwazin ji nû ve dîzayin bikin. Lê niha gelê kurd bi rêxistina xwe, bi hebûna xwe û bi felsefeya xwe derket û dibêje bêyî me hûn nema dikarin Rojhilata Navîn dîzayin bikin.

Cîhan jî êdî vê rastiyê dibîne ku bêyî kurdan nikarin di Rojhilata Navîn de dîzaynekî nû çêbikin. Kurd derketin û gotin em hêzek in. Kurd ne kurdên dema danîna peymana Lozanê ne.

Konfiransên Lozanê yên li Ewropa û Rojhilata Navîn çêbûne, ev dibêje dema Lozanê qediyaye. Niha bi hebûna kurdan li hemberî Lozanê peymanek nû were çêkirin. Ev jî bi yekîtiya kurdan û kongreya Netewî ya Kurdistanê û hevgirtina gelê kurd wê pêk were.

2-Bazar û plan hîn jî dewam dikin, mirov çiqas dikare bêje Lozan hîn jî bi xurtî dewam dike?

Ew dewletên Lozan pêşxistin ew jî naxwazin Lozan wekî berê dewam bike. Niha hêz derketiye, qewetên nû derketine. JI ber wê hêzên peyman pêşxistin, ketine nava dudiliyê, ew naxwazin hêzên xwe li dijî dewleta Tirk bikar bînin. Niha li Rojhilata Navîn bi awyekî filî kurd çiqasî ji aliyê dewletên navdeweltî ne hatibin naskirin, lê di şerê li dijî DAIŞ'ê û ji aliyê koalîsyona Navdewletî hatiye naskirin. Ew mecbûr bûne kurdan nas bikin. Ev naskirin jî bi hêza gelê kurd hatiye naskirin.

NATO bi tevgera xwe ya filî jî Lozan xistiye nîqaşan û vala derxistiye. Ev nîşan dide hêzên derketine Lozan vala derxistine. Niha di dema me de em bi hêsanî dikarin bêjin Lozan bê wate maye. Di haman demê de hêza gelê kurd jî mezin bû ye û kurd bi qewetin. Êdî gelê Kurdistanê dibêjin em hene, bêyî me jî tu alî nikare Rojhilata Navîn bê yî me dîzayin bikin.

Gelê kurd niha ne wekî dema şerê

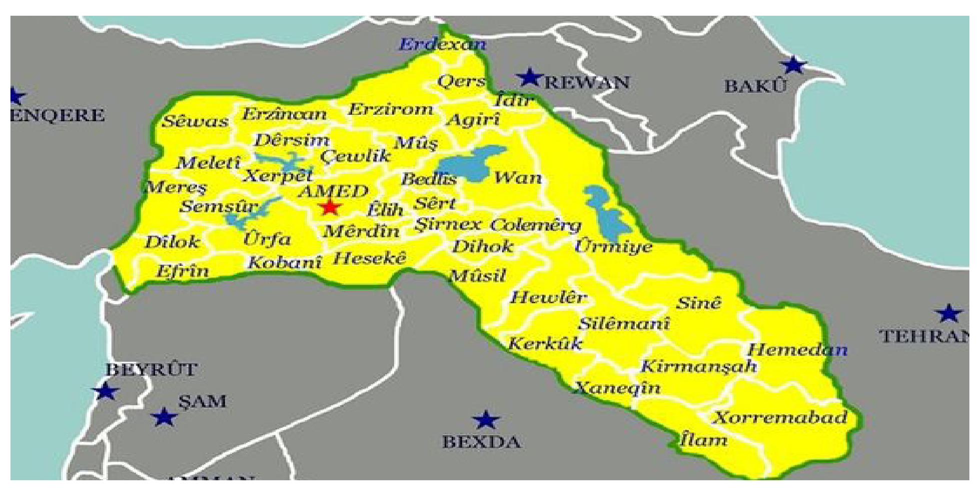

Cîhanê yê yekem e, Şerê cîhanê yê seyemîn navenda xwe li Kurdistanê ye. Di rêza yekem de gelê Kurdistanê navenda şerê cîhanê yê sêyemîn e û di rêza duyemîn de jî gelê ereb e. NATO'yê her çendî niha di piratîkê de heye, lê di rastiyê de bê wate hatiye hiştin. Gelê kurd ew vala derxistiye. Şengal jî hêzeke û Başûrê Kurdistanê jî hêzeke. Her çendî li Başûr mala Barzanî wekî hêzekê ji bo berjewendiyên wan hatibin bikar anîn. LI Bakurê Kurdistanê jî Kongra li dijî tevgera azadiyê bikar tanîn. LI wir jî xwestin wekî Filistînê pêk anîn û şoreşa Filistînê lawaz kirin, xwestin li Kurdistanê jî heman planan pêk bînin.

Çiqasî me li Dijî lozanê tekoşîn da meşandin û me ew vala derxistibe jî, wan jî li dijî rêxistina gelê kurd û tevgera kurdistanê planên xwe pêk tînin û didomînin. Ji ber wê jî pêwîstî bi hişyarî û baldariyeke mezin heye.

3-Rêber APO Lozan gelekî berfireh dinirxîne û di riya têkbirina wê de perspektîf dide, di piratîka heyî de çiqas ew perspektîf piratîze bûne?

Heger em Fikir û Felsefeya Rêber APO pêk bînin em ê karibin him Lozanê vala derbixin û him jî em ê sîstemên ku dixwazin me bixin bin kontirola xwe li ser pêk bînin. Ezmûna wê jî Şoreşa Rojava nîşan dide, sîstema li vir bi piratîka Fikir û Felsefeya Rêber APO dimeşe. Îro çavên hemû şoreşgerên cîhanê li ser felsefeya Rêber APO ye. Heger em baş di bin sîwana felsefeya Rêber APO de tevbigerin û pêk bînin, em ê karibin bandorê li ser herêmê û tevahî cîhanê bikin. Niha hemû duniya Felsefeya Rêber APO nîqaş dike.

Heger em felsefeya Rêbertî baş pêk neyînin, em ê di bin tesîra Lozanê de bimînin û wê bandora wê li ser me dewam bike. Heger me fikrê Serokatî baş piratîze û pêkbînin, em ê Lozanê jî vala derbixin û sîstema Sûriyê, Tirkiyê û Îranê jî vala derbixin û em ê karibin konfedralîzma demokratîk di herêmê de û di cîhanê de pêş bixin û li gorî fikirê Serokatî em ê yekîtiya gelan saz bikin û mezin bikin.

Ev jî li ser kadro û xebatkarên Serok APO ne, heger ew baş tevbigirin û piradîgma Rêbertî baş piratîze bikin û civakê û gel himbêz bikin, wê Lozan bi temamî bê tesîr bibe û vala were derxistin.

4-Gelek civîn, kongir û planên dijberiya gelê herêmê têne lidarxistin, di nêrîna we de xeterî heye ku peymanên wekî Lozanê dûbare bibin?

Sed salên li ser paymana Lozanê re derbas bû, plan û bernameyên hêzên dagirker ku ji bo qirkirina gelê kurd û ji holê rakirina wê meşandin, di nava gelê Kurdistanê de pêş xistin. Di 17'ê Gulana 2639 'an de di encama Peymana Qesir Şêrîn de Kurdistan kirin 2 parçe. Şerê di navbera Sefewî û Osmaniyan de herî zêde li ser xaka Kurdistanê bû. Ên herî zêde zirar ji wî şerî didît jî gelê kurd bû.

Di şerê cîhanê yê yekem de jî gelê kurd parçe kirin. Di heman demê de netewên din jî parçe kirin. Wekî nimûne ereb kirin 23 dewlet û ew bê îrade kirin. Kesên bê îrade xistin qiral û hakim. Ev dewlet bi destê Birîtaniya û Fransa hatin birêve birin. Malbatên hakim jî nûnertiya wan hêzan dikirin. Kurd jî xistin 4 parçe û di nava malbatê de jî parçebûn çêkirin. her malbatek jî parçe kirin û ji hev xistin. Di wan peymanan de tu hesab ji bo kurdan ne hatibû kirin. Ji bo gelên din jî Ermen, Rûm, Suryan, Asûrî yên ne mislilman

hatin tunekirin. Lê ji bo kurdan madeya ku divê kurd bi zimanê xwe û çanda xwe bimeşîne, ew pêk nehat û kar hate kirin ku kurd bêne tunekirin. Ev piroje jî li ser plana Sayks-Pîko hatiye meşandin, ew li ser nexşeya wan meşiyan, di Lozanê de ew plan piratîze kirin. Rûsiya jî bi Fransa û Birîtaniya re roleke mezin di peymanê de girt ser xwe. Ev sed sal di ser peymanê re derbas bû. Ji bo xizmeta Birîtaniya û Fransa dewleta Israîl hate çêkirin. Mala Barzanî û PDK'ê jî parçeyekî Israîlê ye, ew ne di berjewendiya gelê kurd de ye. Sed sale ev plan tê meşandin. Di vî sed salî de tu temsîliyeta kurdan nîne. Şerîf Paşa anîn ku li ser navê kurdan biaxive, lê ew jî formîlek bû. Armanca pêkanîna peymana Lozanê ew beşdar kirin. Sala 1924'an rastiya planê tê meşandin û ji wê demê ve sîstema Tirkiya spî tê pêşxistin. Osmanî ji holê rabû û dewleta Tirk hate çêkirin. Ji bo kurdan jî qirkirin û asmîlekirin hate destpêkirin. Cil û bergên kurdan hatin qedexekirin û bi hemû rê û rêbazan siyasetên asmîlasyonê li dijî gelê kurd hate meşandin. Ev bi taybet li aliyê Bakurê Kurdistanê, li Rojava, Başûr û Rojhilat jî heman tişt pêk hat.

5- Ji bo Lozan careke din dûbare nebe, çi hatiye kirin û di demên pêş de çiyê were kirin?

Gelê kurd li dijî Lozanê gelek tekoşîn da meşandin û serhildanên Mehmûd Berzencî li dijî Birîtaniya, Simko Axa jî destpêkir. Heta sala 1930'an bi hezaran kurd hatin kuştin. Li dijî sîstemên tunekirinê serhildanên gelê kurd têne meşandin. Li ser navê Şêx Seyîd li Bakur ev yek hate kirin. 600 hezar kurd hatin qetilkirin û 750 hezar kurd hatin koçberkirin, parçe parçe kirin û kurdên din li cihê wan bi cih kirin. Bi Şêx Seyîd re 47 rêveberên kurdan hatin darvekirin.

Kurd piştî komkujiya serhildana Şêx Seyîd êdî komkujiyên spî dan destpêkirin. Heta niha jî dewam dikin. Plana wan ew bû heta sala 1933'yê de kurd bêne tunekirin. Çerkes, Tatar, Laz û her wekî din miletên din ji bilî Tirkan li cihê kurdan bi cih kirin. Gelê din jî asmîle dikin û wan dikin tirk û bi wan jî kurdan tune dikin. Çiqas Serhildanên kurdan hatin lidarxistin, bêyî plan pêk hat. Serhildanên herî bi sîstematîk hate kirin a Agirî bû.

Niha jî tekoşîna gelê kurd li dijî Lozanê dewam dike, ev jî bi tevgera Azadî re hîn zêdetir wê pêş bikeve.

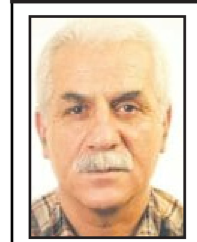

15'ê Tebaxê û Rêber APO

Ahmet Aktaş

Pêngava 15'ê Tebaxê, encamê ruh û ramanê Rêber APO ye!

Weke gotin jî, tê wateya ku li pey gelek gavan, pêngav tê avêtin.

Bêguman Pêngava 15'ê Tebaxê jî, di encama pêvajoyek wisa giran û dijwar de pêkhat.

Qasî tê zanîn, tu gelan di radeya gelê Kurdistanê de, derd û êşên siyaseta parçekirinê, qirkirinê û tunekirinê ne kişandine.

Her çar dewletên dagirker û qirker, bi taybetî jî dewleta tirk, hebûna gelê Kurdistanê nasnake, bê şerm dibêjin "me ev doza gelê Kurdistanê kuşt, xist bin çiyayê Araratê û me ser mezelê wê jî beton kir". Wateya; ku êdî ev gel, nema dikare zindî bibe û rabe ser xwe bijî!

Mînaka herî dawî di gotinên Kenan Evrenê fermandarê faşîzma 12'ê Îlonê de tê dîtin: "Heke, hêviyek biçûk jî hebe ji bo doza gelê Kurdistanê, divê em wê jî nehêlin bikujin" û hwd.

Bi van gotinan, diyar dibe ku Kenan Evren û Serwerên wî yên cîhanî, xeteriya vê Tevgerê dibînin û bi giranî ew derbeya faşîst, ji bo ku wê hêviya bi rêya PKKê hatiye afirandin, hîn di despêkê de ye, hîn şitlek e, bi lez wê şitlê biqurêfin û wê hêviyê bikujin.

Hema bi kurtayî van agahîna tenê jî, ji bo mirov Pêngava 15'ê Tebaxê, hinekî nas bike ku di nava çi şerd û mercan de pêkhatî ye tê xuya kirin.

Jixwe, wê wahşeta ku faşîzma 12'ê Îlonê, tirsek mezin xistibû nava gel û tevgêran bi giştî. Ji ber wê tirsê, hema hema ti tevgerên çepgir li holê neman, ji bilî PKKê.

PKKê, bi du şêwazên bingehîn bersîv da siyaset û kiryarên dewleta faşîst û qirker a tirk.

Yek; bi berxwedana lehengî û dîrokî ya li zîndanan. Dudu; li ser dûrbîniya Rêber APO ya bi derxistina hijmarek endamên rêxistinê ya birina Rojhilata Navîn.

Belê ji bo serkeftina her du şêwazan, bi dûrdîtinek zanistî, bi curet û xwedî îradeyek ji pola berxwedan, tevgerbûn û perwerdekirin pêwîst bû.

Li vira, diviya berxwedana zîndanan û xebata li derveyî zîndanan bigiştina hevdû û bi heman rûh û ramanê, bi hevre bihata birêvebirin.

Helbet, Rêber APO jî, ev kar û bar hilda ser milê xwe û bê qûsir da meşandin.

Ew berxwedan û banga hevalên xwe yên zîndanan, weke ferman pejirand û hijmarek bi qasî 200 hevalên xwe, kişand Rojhilata Navîn û li ser wî ruhê berxwedêr perwerde kir.

Herwiha Konferansa Yekê û Kongreya Dudan a Partiyê jî pêkanî û hevalên xwe bi amadekariyek gelek xurt vegerand welat/Kurdistanê.

Li gel pir taybetmendiyan, ew ruh û şêwazê wî yê çalak/operasyonel gelek li pêş bû. Ti caran xemsarî/tembelî qebûl nedikir û digot: Em tevgêrek dişibin hespikê hesinî/piskilêtê, heke em rawestin em ê bikevin, lewma divê em her bi pêş ve biçin!

Di encamê de, heke rêveberiyek wisa bi hêz û operasyonel nebûya, pêngava 15'ê Tebaxê nikaribû pêkbihata.

Ew ruhê serkeftinê yê Pêngava 15'ê Tebaxê, îro lazim e. Ji ber ku neyar; ji pêşkefitina Tevgera Gelê Kurdistanê ditirsin û hebûna xwe di nebûna wê de dibînin!

Serkeftin a ruhê 15'ê Tebaxê ye!

'Li hemberî tecrîdê asta têkoşîn û berxwedanê bilintir bikin'

Çîgirê Desteya Çandê Hunermend Danîş Botan û Endama Hîlala Zêrîn Rehef Zilfo diyar kirin ku ev 24` salin ku Rêber Apo di girava îmraliyê de berxwedaneke dîrokî û bêhempa dide meşandin.

Ronaz Silêman/Qamişlo

Ji destpêka dîlgirtina Rêber Apo û heta niha, tecrîdeke giran li ser tê ferzkirin, bi taybet ev zêdeyî 2 sal û nîvin ku tecrîdeke giran li dijî Rêber Abdullah Ocalan ji aliyê dewleta tirk a dagirker ve tê meşandin. Herwiha derbarê rewşa Rêbertî de jî tu agahî nayên wergirtin û hevdîtina Rêber Apo bi malbat û Parêzerê wî re Hatiye qedexekirin. Li hember vê yekê hêzên navneteweyî bi bêdengiya xwe didin xuyakirin ku ew jî hevkarê sûcê tecrîdê ne.

Derbarê tecrîda girankirî ya li ser Rêber Apo, Çîgirê Desteya Çandê û Hunermend Danîş Botan û Endama Hîlala Zêrîn Rehef Zilfo ya bajarê Qamişlo ji rojnameya me re axivîn.

Danîş Botan diyar kir ku di rastiya jiyan û dîrokê de mirovên zane, hêja û giranbua yên mîna Rêber Apo muhra xwe li dîrokê mirovahiyê dane û weha got: Dibe ku dagirkerî, zilmkarî û tûndiyê li ser kesayeta Rêbertî bide meşandin, lê ew bi vê yekê nikare Rêbertî ji gel qutbike û remanê Rêbertî asteng bike, ji ber ku Rêber Apo bûye kesayeteke gerdûnî û bûye hêviya hilasiya mirovahiyê. Ji ber ku Rêbertî ji bona xelasiya mirovahiyê kar û xebatê dike û dixwaze dawiya şer, şidet û qirîza ku cîhan tev têre derbas dibe bîne. Herwiha di şoreşa rojava de jî,

Danîş Botan

pirojeya herî pîroz piroja netewa demokratîk ji bo jiyaneke hevbeş û berxwedana pîroz li cîhanê kar û xebateke giranbuha dide meşandin. Ji bona kurd, Ereb, Ezîdî, Xiristiyan û Çerkez hwd...kar û xebatê dide meşandin û ev 24` salin di girtîgeha îmraliyê de û li dijî siyaseta faşist û qirker a dewleta tirk di nava berxwedaneke mezin de ye."

'Mirovahî Rêber APO Rêberê xwe dibîne'

Çîgirê Desteya Çandê Danîş Botan wiha berdewamî da axftina xwe: Hişmendiya îro serdestiya xwe li ser cîhanê dide meşandin, destpêka wê ji dewleta Sûmeran dest pêkir û berbelavî hemû cîhanê bû û îro bûye mîna nexweşiya penceşêrê ji bona mirovahiyê. Rêber Apo di sedsala 21`an de mirovekî xwediyê fikrekî paqij û berxwedêr e, ku çanda mirovahiyê di hest û wijdanê xwe de dihewîne û dixwaze azadî, demukrasî,

Rehef Zilfo

wekhevî û aşîtiyê li her deverî pêkbîne û mirovahiyê ji dojeha ku di navde jiyan dikin derxîne. Ji ber vê yekê her tim dewleta tirk a dagirker bi hêzên navnetewî re, ji bo berjewendinyên xwe fikirên Rêber Apo yên azad dixwaze qeyd bikin û bi riya tecrîdeke giran di şexsê Rêber Apo, li ser gelê Kurd jî qirkirineke çandî û hişmendî bide meşandin. Ji ber vê yekê di serî de gelê Kurd, pêwîste ku mirovahî tev heyanî ku azadiya fîzîkî ya Rêbertî pêkwere di nava berxwedan û tekoşînê de be.

Pêwîste di hemû mijarên civakî de wek çand, perwerde, rêxistin, avakirina gelê şoreşgerî li gorî wî erka jê tê xwestin rabe hatanî ku rêber Apo fîzîkî rêzgar bikin. "

'Bi yekîtiya gelan wê tecrîd têk biçe'

Danîş Botan axfitina xwe wiha qedand:"Şoreşa ku ji bo Netewa Demokratîk û azadiya jinê hatiye lidarxistin, roj bi roj pêşdikeve. Li hemberî êrişên herî giran û mezin, ku li ser gelê kur û heremê ji aliyê dewleta tirk a qirker ve tê meşandin, berxwedaneke mîna wê di cîhanê de nehatiye dîtin jî tê meşandin. Di serî de û bi saya Şehîdan, keda şervanên azadiyê ev yek pêkhat. Herwiha ev berxwedaniya mezin bingeha xwe ji fikir û felsefeya Rêber Apo girtiye. Ji ber vê yekê dewleta tirk a dagirker tecrîdeke giran li ser Rêbertî dide meşandin û dixwaze destkeftiyên şoreşê beravêtî bike û cardin vîna gelê kurd bi tecrîda ku li ser Rêbertî dide meşandin bişkîne. Ji bo şikandina tecrîda li ser Rêber Apo jî divê hemû gelên Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê bibin yek û planên dagirkeriyê valederxînin.

'Bi tecrîdê nikarin vîna gel bişkînin'

Têkildarî heman mijarê endama Hîlala Zêrîn a navenda bajarê Qamişlo Zêrîn Rehef Zilfo diyar kir ku Rêber Apo felsefeya netewa demokratîk li Bakur û Rojhilatê Sûriyê pêş xisitiye û wiha got:"Rêber Apo bîrdoziya netewa demokratîk û felsefeya azadiya gelan li Bakur û Rojhilatê Sûriyê avakir. Ev yek ne li hesabê dewleta tirk a dagirker hat, ji ber ku nikarin li hember fikir û felsefeya Rêber Apo berjewendî û planên xwe bidin meşandin. Ji ber vê yekê her ku diçe tecrîdê li ser Rêbertî giran dikin û bi riya tecrîdê dixwazin vîna gel bişkînin. Lê wê bi berxwedana gel hemû plan, gef û êrişên dewleta tik a qirker û faşîst têkbiçin.

'Şoreş bi fikir û felsefeya Rêber Apo hate avakirin'

Endama Hîlala Zêrîn Rehef Zilfo di dawiya axftina xwe de diyar kir ku armanca dewleta tirk a dagirker bi girankirina tecrîdê li ser Rêber Apo, bê bandorkirina fikir û felsefeya wî ye û wiha got:" Em li ser fikir û felsefeya Rêbertî mezin bûne û şoreş jî bi fikir û felsefeya Rêber Apo pêş ketiye. Asta ku em niha jin tê de jiyan dikin jî bi saya felsefa Rêber Apo ye. Gavên ku hatin avêtin jî hemû bingeha xwe ji fikirê Rêber Apo digire. Herwiha dewleta tirk a dagirker bi girankirina tecrîdê dixwaze fikir û felsefeya Rêber Apo yê ku li cîhanê hatiye belavkirin asteng bike. Ji bo vê yekê pêwîste ku em derfetê nedin dewleta tirk û hemû planên wê valederxînin û hemû hewildanê me ew be ku em bi rengekî hîn baştir remanê Rêbertî nasbikin û di jiyana xwe de pêkbînin û ji nifşekî derbasî nifşekî din bikin.

Salih Muslim: Tenê bi yekîtî û têkoşînê wê dagirkerî bê derxistin

Hevserokê Giştî yê PYD'ê Salih Muslim diyar kir ku daxuyanî û nirxandinên Beşar Esed têrî nakin ku Tirkiye ji axa Sûriyeyê bê derxistin û got: "Tirkiye ancax bi yekîtî û têkoşînê dikare bê derxistin".

Salih Muslim axaftinên Beşar Esed ên wekî, "Armanca Erdogan ji hevdîtinê rewakirina hebûna dewleta Tirk a dagirker li Sûriyeyê ye. Gelo em ê çima bi Erdogan re bicivin, ma ji bo em tiştekî vexwin e? " ku ji Sky Nwes Erebî re kiribûn, nirxandin.

Salih Muslim destnîşan kir ku daxuyaniyên bi vî awayî têrî derxistina Tirkiyeyê nakin û got: "Lê di destê hikumeta Şamê de jî biryar û hêz nîn e. Di navbera hêzên hegemon de li ser Sûriyeyê şerek heye. Tişta xuya dike ew e ku hêzên hegemon li ser derketine Tirkiyeyê ya ji axa Sûriyeyê lihev nekirine, xema wan jî ew nîn e. Berjewendiyên Îranê bi Tirkiyeyê re hene, lewma niha destek nade mijara derketina Tirkiyeyê. Rûsya dixwaze planên xwe bi Tirkiyeyê bide meşandin. Koalîsyona Navneteweyî jî naxwaze hevkara xwe ya NATO'yê yanî Tirkiyeyê biqeherînin."

'EZ TEXMÎN NAKIM ŞAM GAVEKÊ BAVÊJE'

Ji bo derxistina Tirkiyeyê Salih Mislim destnîşan kir ku ew texmîn nake Şam gaveke pratîkî bavejê û ev nirxandina xwe spart van mînakan: "Li Soçiyê lihev kiribûn ku Tirkiye û çeteyên wê rêya M4/M5 vekin, lê heta niha venekiriye. Tirkiye û çeteyên wê şertên xwe ferz dikin. Lewma derketina Tirkiyeyê ji axa Sûriyeyê zehmet e."

Salih Muslim bal kişand ku Şam nikare bi serê xwe gavan bavejê û wiha dirêjî da axaftina xwe: "Li gorî Tirkiyeyê na axivin, lê hevdîtinên xwe jî qût nakin. Di civîna Astana de dijî Rêveberiya Xweser biryar girtin. Yên ev biryar girtine Tirkiye, Rûsya, Sûriye û Îran e. Ma ev ji Tirkiyeyê dixwazin ku ji Sûriyeyê derkeve? Na, nabêjin. Rûsya ji bo pêkanîna hevdîtina Erdogan û Beşar kar dike, dixwaze wan li hev bîne.

'TIRKIYE DIXWAZE DAGIRKERIYÊ BERFIREH BIKE'

Hevserokê PYD'ê da zanîn ku niyeta dewleta Tirk a ji derketina axa Sûriyeyê tine ye, berevajî, hewildanên wê yên ji bo dagirkirinên nû hene û wiha dom kir: "Niha nexşereyê din ji bo Tirkmenan derdixîne. Yanî dibêjin ew ê li Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê dewleteke Tirkmenan çêbikin. Tirkiye li herêmên dagirkirî kampên perwerdeyê çêkirine, kesên ku anîne van deran perwerde dike, bikar tîne. Herêmên dagirkirî ji çeteyan re bûye depo. Tirkiye terorê wekî şantaj li dijî cîhanê bikar tîne."

'CIDIYET PÊWÎST E'

Hevserokê Giştî yê PYD'ê Salih Muslim bal kişand ku heta bi awayekî cidî li ser mijarê neye sekinandin, derketina Tirkiyeyê ji axa Suriyeyê pêk nayê û ev peyam da: "Mijar tevlîhev e. Encex bi yêkitî û têkoşîna xwe em dikarin Tirkan ji vir derxînin."